

Taustaa EU:n biodiversiteettistrategian sitoumuksista

4.2.2025 – Teemaryhmä 1 kokous

Aija Kukkala

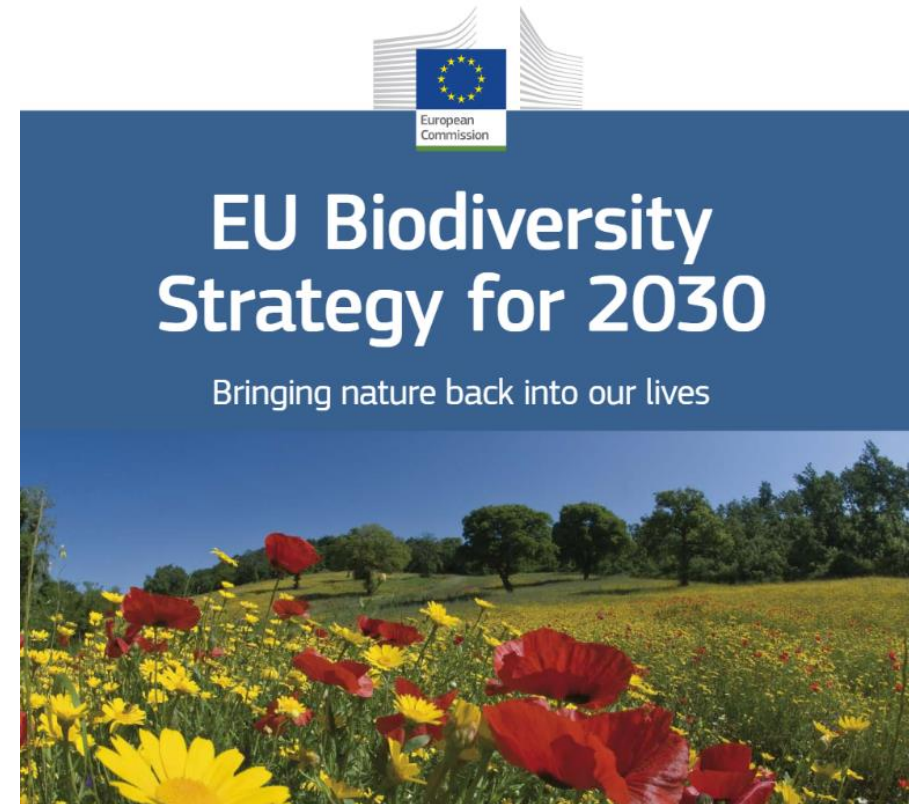
Luontoratkaisut, Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

EU:n biodiversiteettistrategia vuoteen 2030

- Strategia julkaistiin 5/2020
- Strategian tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä
- Jäsenmaat ovat sitoutuneet 17 avaintavoitteeseen, joista kolme koskee luonnonsuojelualueverkoston kehittämistä ja loput muut ennallistamista ja elinympäristöjen parantamista
  - Ennallistamisasetus juontaa juurensa näistä strategian avaintavoitteista

Kuva: DG ENV, [EU biodiversity strategy for 2030 - Publications Office of the EU](#)

Kaksi biodiversiteettisitoumusta

Strategian tavoitteena on, että jäsenmaat antavat kaksi biodiversiteettisitoumusta:

- Pinta-alasitoumus (nk. sitoumus 1):
  - Oikeudellisen suojelun piirissä 30 % EU:n maa- (sisältäen sisävedet) ja 30 % merialueista, 10 % tiukasti suojeltu
  - Kaikkien jäljellä olevien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelu
- Laji- ja luontotyyppisitoumus (nk. sitoumus 2):
  - Luonto- ja lintudirektiivien lajien ja luontotyyppien suojelutason heikkenemisen pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä sekä suojelutason parantaminen 30 prosentilla niistä
- Sitoumukset piti toimittaa komissiolle vuoden 2024 loppuun mennessä. Vain pieni osa jäsenmaista on toimittanut sitoumukset.

Laji- ja luontotyyppisitoumus

- Tavoitteena on saada epäsuotuisalla suojelutasolla olevista direktiiviluontotyypeistä (61 kpl), direktiivilajeista (71 kpl) ja lintudirektiivin lajeista (82 kpl) vähintään 30 % hyvään tilaan tai ainakin niiden kehityssuunta paranemaan vuoteen 2030 mennessä.
  - Lisäksi kaikkien lajien ja luontotyyppien heikkeneminen pitää pysäyttää.
  - Jo suotuisalla suojelutasolla olevien direktiiviluontotyyppien, -lajien ja -lintujen tilanne ei saa heiketä.
- Sitoumuksen taustalla ovat luonto- ja lintudirektiivit sekä niihin liittyvät raportoinnit:
  - EU:n jäsenmaat raportoivat komissiolle kuuden vuoden välein luonto- ja lintudirektiivien toimeenpanosta.
  - Raportit sisältävät arvioinnin kaikkien luontodirektiivin luontotyyppien ja lajien suojelutasosta sekä lintudirektiivin lajien populaatioiden kehityssuunnista.
  - Seuraavissa direktiiviraportoinneissa 2025 ja 2031 komissio saa tietoa sitoumusten toimeenpanon edistymisestä.

Mitä tarkoitetaan suojelutasolla ja kehityssuunnalla?

- Sitoumuksissa on lähtökohtana jokaisen luontotyypin ja lajin kohdalla **luontodirektiivin raportoinnissa käytetty kokonaisarvio suojelutasosta** ja sen **kehityssuunnasta** raportointivuonna 2019
- Huom! Linnuilla lintudirektiivin mukainen raportointi ja arvio poikkeaa tästä
- **Suojelutason kokonaisarvio ja sen kehityssuunta perustuu neljän eri osatekijän (parametrin) arviointiin:**

LUONTOTYYPIT:

Levinneisyysalue + Esiintymisalue + Rakenne & toiminnot +
Tulevaisuuden näkymät ⇒ **KOKONAISARVIO**

LAJIT:

Levinneisyysalue + Populaation koko + Lajin elinympäristö +
Tulevaisuuden näkymät ⇒ **KOKONAISARVIO**

Jalopuumetsät

U1=

U1= tarkoittaa epäsuotuisaa-
riittämätöntä suojelutasoa,
jonka kehityssuunta on vakaa

Suojelutasoluokat		Suojelutason kehityssuunta
Suotuisa	FV	+ / = / - / x
Epäsuotuisa-riittämätön	U1	+ / = / - / x
Epäsuotuisa-huono	U2	+ / = / - / x
Ei tiedossa	XX	Suojelutason kehityssuunta: + paraneva, - heikkenevä, = vakaa, x ei tiedossa

Tilaa parantavat toimenpiteet
aloitetaan ja ne jatkuvat

Sitoumuksen
tavoite saavutettu!
Kehityssuunta
muuttui
paranevaksi (+)

Sitoumusten tarkasteluajanjakso
toimenpiteiden aloittamisesta aina
tavoitteiden saavuttamiseen:

Jalopuumetsät
U1=

Jalopuumetsät
?

Jalopuumetsät
U1+

Lähtökohta

Väliarvio: Onko tarvetta korjata kurssia?

Saavutettiiniko tavoitteet?

2019

2025

2031

Luonto- ja lintudirektiivien
raportoinnin tulokset
pohjatietona sitoumuksille

Komission tekemä EU:n BD-
strategian väliarvio osana
direktiivien raportointia

Komission tekemä EU:n BD-
strategian loppuarvio osana
direktiivien raportointia

Suomen sitoumustyö

- Sitoumuksia valmisteltiin Suomessa vuodesta 2022 alkaen.
  - Hankeikkuna: EU:n biodiversiteettistrategian mukaiset kansalliset sitoumukset, vanhojen metsien kriteerit, valtioneuvoston periaatepäätöksen valmistelu – Valtioneuvosto – toimikausi 2025 loppuun saakka
- Lähtötilanteen muodosti asiantuntijoiden laatima lista direktiiviluontotyypeistä ja -lajeista (ml. lintudirektiivin lajit), joiden tilaa olisi mahdollista saada paranevaan suuntaan 2030 mennessä, mikäli kaikki mahdolliset toimet tehtäisiin.
- Sitoumuksissa piti tuoda esille direktiivilajien ja -luontotyyppien **tilaa parantavat toimenpiteet**
- Komissio lähetti loppuvuodesta 2022 jäsenmaille **excel-pohjat**, joihin sitoumusten tiedot piti täyttää
- YM koosti alustavan ehdotuksen listasta lajeja ja luontotyyppejä (Suomen laji- ja luontotyyppisitoumuksiksi).
- Sitoumuksista on tehty myös SOVA (2024 alkuvuodesta)

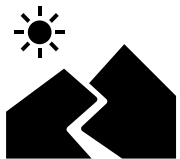
Toimenpide-ehdotusten valmistelu

- Syken EUKUKO-hanke avusti YM:ää sitoumusten valmistelussa ja exceleiden alustavassa täyttämisessä
- Alustavia toimenpide-ehdotuksia lajien ja luontotyyppien tilan kohentamiseksi mietittiin Syken, Metsähallituksen ja ELYjen asiantuntijoiden toimesta ekologis-luonnontieteellisestä näkökulmasta, huomioiden mm.:
  - Sitoumustyön aikaikkuna 2019-2030
  - Mitä toimia on jo tehty ja mitä tarvitaan?
- **Komission lomakkeilla oli valittavissa 22 valmista toimenpideluokkaa**
  - Valittavien toimenpiteiden määrää per laji tai luontotyyppi ei ole rajattu

Kohdelajin tilan parantaminen

Esimerkkejä komission toimenpideluokista:

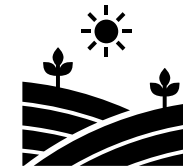
Maanhankintaan liittyvät toimet

Säätelylähestymistavat, ohjauskeinot, suositukset jne.

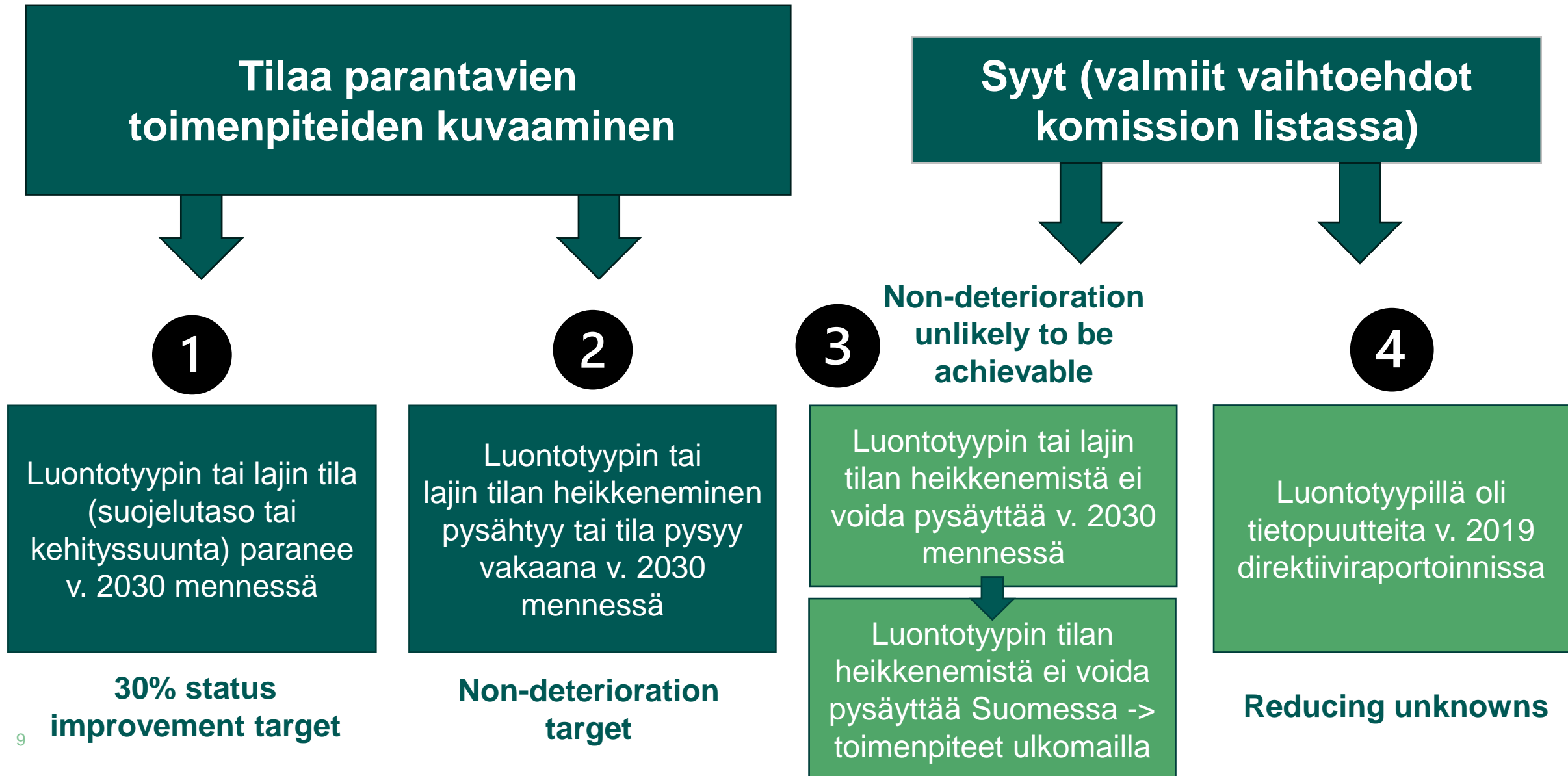
Ennallistamistoimet, kertakunnostus (palauttavat ja parantavat toimet)

Ennallistaminen ja luonnonhoito jatkuvat toimet

Komission taulukoissa oli neljä tarkastelutehtävää:

Komission excel-lomakepohjat

- **Toimenpidekuvaukset lajien ja luontotyyppien tilaan vaikuttamiseksi raportoidaan:**
  - 1) valitsemalla **toimenpideluokka listasta** (22 kpl)
  - 2) antamalla **toimenpidekuvaus vapaana tekstinä**

1. Identification of habitats/species for national pledging in relation to the 30% target for improving status (or at least showing a strong positive trend) by 2030

For each habitat or species selected for such a pledge, provide the following information:

Field i

 Pre-defined

 Free text entry

 Date (month)

← Previous table

Next table →

Biogeographical/marine region	Habitat or Species	Measure	Description of the measure	Date	Explanation
Boreal	H-3110-Oligotrophic waters	Regulatory approaches to reduce external			
Boreal	H-3110-Oligotrophic waters	Improve condition of existing habitats			
Boreal	H-3160-Natural dystrophic lakes and	Re-establish new areas of Annex I habitats			

Komission toimenpideluokat laji- ja luontotyyppisitoimuksissa

Maanhankintaan liittyvät toimet

- Maanhankinta tai lopullinen käyttöoikeuksien osto, jolla varmistetaan elinympäristön ylläpito/ennallistaminen
- Oikeuksien vuokraus tai siirto, jolla varmistetaan alueen pitkäaikainen elinympäristön ylläpito tai ennallistaminen

Säätelylähestymistavat, ohjaukeinit, suositukset jne.

- Säätelylähestymistavat, joilla vähennetään ulkoisia paineita tai hyödyntämistä, jotka vaikuttavat liitteen I luontotyyppisiin tai lajien elinympäristöihin

Ennallistaminen, kertakunnostukset

- Aktiiviset alueisiin kohdistuvat ennallistamistoimenpiteet, joilla **palautetaan** uusia liitteen I luontotyyppien alueita tai lajien elinympäristöjä
- Passiiviset/ei-toimenpiteitä sisältävät lähestymistavat, joilla **palautetaan** uusia liitteen I luontotyyppien alueita tai lajien elinympäristöjä
- Aktiiviset alueisiin kohdistuvat ennallistamistoimenpiteet, joilla **parannetaan** olemassa olevan elinympäristön tilaa
- Passiiviset/ei-toimenpiteitä sisältävät lähestymistavat, joilla **parannetaan** olemassa olevan elinympäristön tilaa

Ennallistaminen ja luonnonhoito, jatkuvat toimet

- Jatkuvaluonteisten hoitokäytäntöjen jatkaminen
- Jatkuvaluonteisten hoitokäytäntöjen mukauttaminen
- Jatkuvaluonteisten hoitokäytäntöjen ottaminen uudelleen käyttöön

Aktiiviset toimet, kohdekohtaiset toimet

- Vähennetään aktiivisilla toimenpiteillä saastumisesta aiheutuvia paineita luontotyyppeihin tai lajeihin
- Infrastruktuurin mukauttaminen siten, että se vähentää lajin tarkoituksetonta tappamista tai lajin tai luontotyyppin häirintää

Lakien toimeenpanon parantaminen

- Lakien toimeenpanon parantaminen laittoman toiminnan estämiseksi tai valvomiseksi paremmin

Vieraslajeihin, tauteihin ja kilpailijoihin vaikuttavat toimet

- Luonnonvaraisten petoeläinten tai kilpailijoiden negatiivisen vaikutuksen estäminen, kontrollointi, hävittäminen tai lieventäminen
- Haitallisen vieraslajin IAS (kasvi tai eläin) negatiivisen vaikutuksen estäminen, kontrollointi, hävittäminen tai lieventäminen
- Kasvi- ja eläintautien, patogeenien ja loisten, muiden kuin IAS:n, kielteisten vaikutusten estäminen, kontrollointi, hävittäminen ja lieventäminen

Kohdelajin tilan parantaminen

- Kohdelajin uudelleenistutus tai kannan vahvistaminen
- Suojeltujen kohdelajien lisääntymisen, levähtämisen tai ruokailun helpottaminen mukauttamalla olemassa olevaa infrastruktuuria tai tuottamalla lisäinfrastruktuuria
- Kohdelajin lisäruokinta
- Parannetaan sidosryhmien hyväksyntää estämällä, lieventämällä tai kompensoimalla suojellun kohdelajin aiheuttamia vahinkoja

Muut toimet

- Kytkeytyvyyden parantaminen tai ennallistaminen
- Muita toimenpiteitä, joita ei ole listattu komission valmiissa vaihtoehtoissa

Sitoumukset ja ennallistamissuunnitelma

- Sekä EU:n biodiversiteettistrategian sitoumuksissa että ennallistamissuunnitelmassa **toimenpiteet ovat keskiössä**
- Sitoumuksissa tarkasteltujen toimenpiteiden ja ennallistamissuunnitelman toimenpiteiden välillä on yhtymäkohtia, tarkastelun formaatti ja lähtökohdat hieman eroavat
- Ennallistamisasetuksessa on liite 7, jossa on listattu esimerkinomaisesti erilaisia toimenpiteitä, joilla asetuksen tavoitteisiin voitaisiin päästä
- EEA, ETC-BE ja komissio ovat valmistelleet ennallistamissuunnitelman formaattia.
  - Sen lisämateriaaleihin kuuluu laajempi listaus toimenpiteistä (luonnos 1/2025: 114 toimenpidettä, jotka johdettu muista toimenpidetypologioista (esim. luontodirektiivin raportointi) + 27 uutta ehdotettua toimenpidettä)
- Sitoumustyössä lajeja ja luontotyyppejä on tarkasteltu yksitellen, myös tilaa parantavien toimenpiteiden osalta
  - Tarkastelut tarjoavat tietopohjaa ennallistamissuunnitelman valmisteluun

Sitoumuksiin tuotetut materiaalit

- Teemaryhmän Teams-kansioon lisätään EU:n biodiversiteettistrategian sitoumuksiin liittyvät, aiemmin tuotetut materiaalit, mm. sitoumus-excelien luonnokset
- Materiaalit löydät täältä: [Sitoumukset](#)

Kiitos!

aija.kukkala@syke.fi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute